

MONITOR TOERISME ACHTERHOEK

ECONOMISCHE BETEKENIS TOERISME EN RECREATIE
REGIO ACHTERHOEK (2024)

Augustus 2025 | Den Bosch

Opdrachtgever: **Achterhoek**
TOERISME STICHTING

 GINDER
komt het tot leven

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Verblijfstoerisme	5
3. Dagtoerisme	20
4. Economische betekenis	26
5. Conclusies	35
6. Bijlagen	37

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING, DOEL- EN VRAAGSTELLING EN LEESWIJZER

Aanleiding

De Stichting Achterhoek Toerisme (STAT) is verantwoordelijk voor de toeristische marketing en promotie van de regio Achterhoek.

Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen binnen de toeristische sector laat STAT periodiek onderzoek door Ginder uitvoeren. Daarbij wordt de economische betekenis van recreatie en toerisme in de Achterhoek in kaart gebracht, uitgedrukt in bestedingen en werkgelegenheid.

Doel- en vraagstelling

Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te geven in kwantitatieve gegevens over het vrijetijdsaanbod in de Achterhoek in 2024, het gebruik ervan en de economische betekenis van de sector. Daarnaast wordt de ontwikkeling van de sector vergeleken met voorgaande jaren.

Om dit inzicht te verkrijgen, worden de volgende vragen beantwoord:

- › Wat is de omvang en structuur van het vrijetijdsaanbod (zoals aantal aanbieders en eenheden)?
- › Hoeveel overnachtingen en bezoeken aan dagtoeristische accommodaties vonden er in 2024 plaats in de regio en per gemeente?
- › Wat is de economische betekenis van de vrijetijdsector en de bijbehorende deelsectoren, uitgedrukt in bestedingen, toegevoegde waarde en werkgelegenheid?

Leeswijzer

De opbouw van de rapportage is als volgt:

- › **Hoofdstuk 2** gaat in op het verblijfstoerisme en **hoofdstuk 3** op het dagtoerisme. Hierbij wordt een analyse gemaakt van het aanbod, de vraag en de herkomst van de gasten.
- › In **hoofdstuk 4** wordt de economische betekenis van de vrijetijdseconomie in de Achterhoek beschreven; de economische betekenis wordt uitgedrukt in bestedingen, toegevoegde waarde en werkgelegenheid. Tevens benchmarken we de bestedingen en trekken we enkele conclusies over de ontwikkelingen op de lange termijn;
- › **Hoofdstuk 5** sluit af met een aantal conclusies.

Bijlagen zijn te vinden in **hoofdstuk 6**. Hierin worden onder andere de gegeven definities weergegeven en de onderzoeksmethoden verder toegelicht.

Naast de rapportage zijn ook per gemeente factsheets opgesteld. In deze factsheets wordt op gemeenteniveau duiding gegeven van de kerncijfers van deze rapportage.

2

Verblijfstoerisme

2.1 AANBOD

Tabel 2.1. hiernaast toont het aantal beschikbare eenheden bij de verblijfsaccommodaties in de regio en de ontwikkeling van dit aanbod tussen 2022 en 2024. Hieronder lichten we enkele opvallende ontwikkelingen per categorie uit.

- ▶ **Hotels.** Het aantal hotelkamers is tussen 2022 en 2024 stabiel gebleven. De lichte stijging die zichtbaar is, komt voort uit enkele nieuwe openingen, waaronder Havezathe de Kamp, Loco Lievelde, Villa Elise en Fletcher Scheperskamp. Laatstgenoemde was tijdelijk in gebruik als opvanglocatie voor vluchtelingen, maar functioneert inmiddels weer als hotel. Tegelijkertijd zijn er ook diverse hotels gesloten, zoals Hotel Restaurant Berkel Palace, Familiehôtel Engelbarts en Fletcher Hotel-Restaurant Paasberg, dat nu juist door het COA wordt gebruikt. Doordat deze ontwikkelingen elkaar in balans houden, bleef het totale aantal hotelkamers vrijwel gelijk. Dit sluit aan bij de provinciale trend, waar het aanbod eveneens stabiel bleef (-1%, bron: voorlopige cijfers CBS).
- ▶ **B&B's.** Het aantal B&B-kamers is gedaald met 11%. Deze sector blijft zeer dynamisch, met veel in- en uitstroom. Het B&B-aanbod is in de regio sterk afhankelijk van particuliere initiatieven, die relatief kwetsbaar zijn voor beëindiging. Persoonlijke omstandigheden kunnen bijvoorbeeld een reden zijn om de activiteiten te staken. Landelijk zijn er weinig gegevens beschikbaar over het aanbod. Wel ziet de KVK nog altijd een stijging in het aantal inschrijvingen van B&B's in het Handelsregister. Tegelijkertijd is bekend dat niet alle B&B-eigenaren zich inschrijven als ondernemer in het Handelsregister.

Tabel 2.1. Aantal eenheden (incl. ontwikkeling) per deelsector.

Type accommodatie	Eenheid	2022	2024	Ontwikkeling
Hotels	Kamers	1.262	1.272	+1%
Bed & Breakfasts	Kamers	496	442	-11%
Vakantieparken	Woningen	1.342	1.367	+2%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	Woningen	465	548	+18%
Groepsaccommodaties	Bedden	4.029	4.016	-0,3%
Campings (vaste plaatsen)	Plaatsen	4.553	3.988	-13%
Campings (toeristisch kamperen)	Plaatsen	5.908	5.553	-6%
Verhuuraccommodaties	Accommodaties	1.301	1.319	+1%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	Plaatsen	2.119	2.213	+4%
Camperplaatsen	Plaatsen	427	441	+3%
Jachthavens (vaste plaatsen)	Plaatsen	709	718	+1%
Jachthavens (passantenplaatsen)	Plaatsen	127	138	+9%

Door correcties die gemaakt zijn (omissies, nieuwe informatie vanuit enquêtes en nabellen), komen aantallen voor 2022 niet één op één overeen met aantallen die gerapporteerd zijn in de vorige rapportage. Deze correcties zijn gemaakt om een representatieve vergelijkingsbasis te bieden.

- › **Vakantieparken.** Het aantal woningen op vakantieparken is slechts licht toegenomen, na de sterke groei in de periode 2020–2022 (+18%). Het aanbod is daarmee stabiel, alleen Europarcs Resort De Achterhoek en Landal Stroombroek hebben het aantal accommodaties uitgebreid of grotere woningen gecreëerd. De afgelopen jaren is er landelijk sprake van een afwachtende houding binnen de sector als het gaat om uitbreiding van het bestaande aanbod en de bouw van nieuwe parken. Parken zetten meer in op comfort en de vakantiebeleving in plaats van capaciteit, ook blijft het aantal nieuwe locaties landelijk beperkt.
- › **Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken.** In deze categorie is een duidelijke stijging zichtbaar: van 465 woningen in 2022 naar 548 in 2024. Deze toename is deels toe te schrijven aan omissies in de aanbodinventarisatie bij de deelnemende gemeenten, waaronder diverse woningen van Buitenleven Vakanties en kleine vakantieparken als Villapark Ehzerburg en Recreatiepark Lindehoeve. Deze correcties zorgen bijvoorbeeld al voor circa 60 extra eenheden, die in de eerdere telling ontbraken. Daarnaast zijn er ook enkele nieuwe toevoegingen en uitbreidingen bij bestaande kleine aanbieders.
- › **Groepsaccommodaties.** Het aantal bedden in groepsaccommodaties is vrijwel gelijk gebleven. De landelijke trend is dat groepsaccommodaties luxer worden. Bij de Achterhoekse accommodaties is die verkleining in de laatste twee jaren niet direct zichtbaar. In de provincie Gelderland in het algemeen daalde het aantal slaapplekken in groepsaccommodaties wel van circa 8.060 in 2022 naar 7.840 in 2024 (-3%, bron: voorlopige cijfers CBS).

- › **Campings, minicampings en verhuuraccommodaties.** De campingsector blijft zich ontwikkelen in de Achterhoek. In de afgelopen twee jaar waren de veranderingen weliswaar minder ingrijpend dan daarvoor, maar enkele trends zetten zich duidelijk voort. Zo blijft het aantal vaste plaatsen afnemen, onder andere als gevolg van eerdere overnames waarbij deze transformatie is doorgezet (zoals bij Capfun). Ook aanbieders als Marveld Recreatie kiezen vaker voor een 'uitdoofbeleid' van jaarplaatsen, met de bedoeling deze op termijn om te zetten naar verhuureenheden.

Het aantal toeristische kampeerplaatsen op grotere campings is licht gedaald. Dit is mede het gevolg van de afname van seizoenplaatsen. Tegelijkertijd is het aantal toeristische plaatsen op mini-campings juist gestegen: van 2.119 naar 2.213 (+4%). De populariteit van kleinschalige, rustige locaties speelt hierbij vermoedelijk een belangrijke rol. De algehele daling van toeristische kampeerplekken (campings en mini-campings samen) past binnen een landelijke trend waarbij het aantal kampeerplaatsen in Nederland al jaren afneemt.

Daartegenover staat de blijvende stijging van het aantal specifieke camperplaatsen. De verkoop van campers neemt ook in recente jaren nog toe, terwijl de verkoop van caravans structureel blijft dalen. Campingeigenaren in de Achterhoek spelen hier duidelijk op in door het aanbod aan camperplaatsen uit te breiden

Het aantal verhuuraccommodaties is niet zo sterk gegroeid als in de periode daarvoor. Wel is sprake van een toename in capaciteit: er zijn meer slaapplekken gerealiseerd, terwijl het aantal eenheden niet sterk toenam.

- › **Jachthavens.** Het aantal vaste ligplaatsen is vrijwel gelijk gebleven. Het aantal passantenplaatsen is procentueel toegenomen met 9%. In absolute aantallen is de groei echter minder spectaculair: van 127 naar 138. Verdere ontwikkelingen in deze sector blijven beperkt. De verdeling tussen vaste en passantenplaatsen wordt doorgaans bepaald door actuele vraag en seizoentrends.

2.2 VRAAGONTWIKKELING EN BEZETTINGSGRADEN

Vraagontwikkeling

In 2024 zijn in totaal 4.280.900 overnachtingen geregistreerd in de Achterhoek, een stijging van 3% ten opzichte van 2022. Deze groei zet de stijgende lijn van de afgelopen jaren voort, al vlakt de toename iets af. Er zijn duidelijke verschillen zichtbaar tussen de deelsectoren. Zo nam het aantal overnachtingen vooral toe bij verhuuraccommodaties en groepsaccommodaties in absolute aantallen. Tegelijkertijd zijn lichte dalingen zichtbaar de hotels, B&B's, solitaire vakantiewoningen en toeristische campings. De dalingen zorgen overigens niet in een significante afname van de absolute aantallen overnachtingen.

Bezettingsgraden

Op de volgende pagina zijn in tabel 2.3 de bezettingsgraden weergegeven. Wat opvalt is dat de bezettingsgraden in veel sectoren licht stijgen of stabiel blijven, wat duidt op een vrij constante vraag binnen een relatief gelijkblijvend aanbod. Vooral de sterke groei in verhuuraccommodaties past binnen een bredere trend van professionalisering en comfort. De bezetting van camperplaatsen daalt licht, maar dit komt door capaciteitsuitbreiding. De totale vraag neemt nog altijd toe, gezien de stijging in overnachtingen.

Ontwikkelingen

De sector als geheel stabiliseert in gebruik, met enkele duidelijke groeisegmenten die inspelen op veranderende voorkeuren van bezoekers. Op de pagina's hierna wordt per type accommodatie een korte toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

Tabel 2.2. Aantal overnachtingen (incl. ontwikkeling) per deelsector.

Type accommodatie	Overnachtingen 2022	Overnachtingen 2024	Ontwikkeling
Hotels	527.100	510.000	-3%
Bed & Breakfasts	71.900	70.000	-3%
Vakantieparken	1.278.200	1.287.600	+1%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	210.700	196.700	-7%
Groepsaccommodaties	301.700	364.800	+21%
Campings (toeristisch kamperen)	913.500	897.400	-2%
Verhuuraccommodaties	461.100	588.500	+28%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	275.900	297.000	+8%
Camperplaatsen	41.600	45.600	+10%
Jachthavens (passantenplaatsen)	11.800	13.100	+11%
Totaal	4.146.300	4.280.900	+3%

Door correcties die gemaakt zijn (omissies, nieuwe informatie vanuit enquêtes en nabellen), komen aantallen voor 2022 niet één op één overeen met aantallen die gerapporteerd zijn in de vorige rapportage. Deze correcties zijn gemaakt om een representatieve vergelijkingsbasis te bieden.

› **Hotels.** De hotels zijn goed voor ongeveer 12% van het totale aantal overnachtingen, in 2022 was dit aandeel nog 13%. Het aantal hotelovernachtingen daalde licht. Ook het aandeel bezette kamers is licht teruggelopen: van 68% naar 64%, waarmee de daling van het aantal overnachtingen ook mee kan worden verklaard. In het aanbod was er namelijk stabilisatie, maar het aantal overnachtingen liep terug. Ook bij enkele grotere hotels was dit beeld zichtbaar. Het aandeel zakelijke overnachtingen daalde daarnaast ook van 72% naar 65%, maar deze daling is naar verwachting niet structureel. De ontwikkeling wijst op een licht teruglopende hotelvraag, waarbij vooral het zakelijk segment iets is afgevlakt.

› **Bed & Breakfasts.** Het aantal overnachtingen bij B&B's daalde zeer licht (met slechts 1.900 overnachtingen in totaal). De bezetting steeg daarentegen wel van 23% in 2022 naar 26% in 2024. De sector lijkt te stabiliseren, waarbij het aantal actieve B&B's is afgenomen, maar de bestaande accommodaties intensiever worden gebruikt.

› **Vakantieparken.** Deze categorie is goed voor bijna 1 op de 3 overnachtingen in de Achterhoek. De overnachtingen op vakantieparken zijn met 1% licht gestegen. Tegelijkertijd daalde de gemiddelde bezetting wel van 57% naar 55%. Bij een aantal grote vakantieparken is deze lichte daling wat scherper te zien, ondanks dat een aantal van deze parken het aantal accommodaties liet stijgen. Deze kleine capaciteitsgroei liet dus geen grotere stijging van het aantal overnachtingen zien. Er lijkt een stabilisatie zichtbaar, al begint er wel een negatiever beeld te ontstaan rond de bezettingsgraad.

› **Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken.** De negatieve trend rond de vakantiewoningen zet wat scherper door bij de solitaire woningen en parken. De bezetting is gedaald van 34% naar 27%. Daarmee ging ook het aantal overnachtingen fors omlaag, daarmee behoeft dit mogelijk toch aandacht. Dit segment lijkt minder efficiënt benut te worden, al is er wel een toename in het aantal eenheden (omissies en nieuw, zoals omschreven in de vorige paragraaf).

Tabel 2.3. Ontwikkeling bezettingsgraad per type accommodatie

Type accommodatie	2022	2024
Hotels	68%	64%
Bed & Breakfasts	23%	26%
Vakantieparken	57%	55%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	34%	27%
Groepsaccommodaties	21%	25%
Campings (toeristisch kamperen)	16%	16%
Verhuuraccommodaties	26%	31%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	12%	13%
Camperplaatsen (gemiddeld aantal overnachtingen per plaats per jaar)	91*	77*
Jachthavens (gemiddeld aantal passanten-overnachtingen per plaats per jaar)	14*	16*

* Deze bezettingscijfers worden over het algemeen in de sector niet weergegeven als percentage. We drukken dit uit in het gemiddeld aantal overnachtingen per plaats per jaar.

** Door correcties die gemaakt zijn (omissies, nieuwe informatie vanuit enquêtes en nabellen), komen bezettingsgraden voor 2022 niet één op één overeen met bezettingsgraden die gerapporteerd zijn in de vorige rapportage. Deze correcties zijn gemaakt om een representatieve vergelijkingsbasis te bieden.

- › **Groepsaccommodaties.** Er is sprake van een duidelijke stijging in het aantal overnachtingen, met 21%. Ook de bezettingsgraad stijgt mee, van 21% naar 25%. De sector profiteert van een aanhoudende vraag naar groepsverblijven, met name voor families, vriendengroepen en/of georganiseerde evenementen. Het aanbod is nagenoeg stabiel, waardoor de stijging vooral uit een hogere bezetting komt. In paragraaf 2.3 wordt de groei vergeleken met provinciale cijfers.
- › **Campings en minicampings.** Het aantal overnachtingen op grotere campings met toeristische kampeerplaatsen daalde licht met 2% (van 913.500 naar 897.400). Bij mini-campings is juist een stijging zichtbaar, zowel in het aantal toeristische overnachtingen als in de bezettingsgraad. Toch is de totale bezetting binnen deze categorie in de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven. Deze stabilisatie wijst op een blijvende, maar niet groeiende vraag naar traditioneel kamperen.

Voor andere verblijfsvormen op deze campings was wel een duidelijke stijging zichtbaar. Het aantal overnachtingen in verhuuraccommodaties steeg met 28%, en bij camperplaatsen met 10%. In de afgelopen jaren groeide vooral het aanbod in de verhuuraccommodaties. Nu die groei afvlakt, wordt het bestaande aanbod intensiever benut. De stijging van het aantal overnachtingen is dan ook grotendeels toe te schrijven aan een hogere bezettingsgraad, die opliep van 26% in 2022 naar 31% in 2024. Bij camperplaatsen nam het aanbod nog wel toe, waardoor het gemiddeld aantal overnachtingen per plek iets daalde. Campings lijken hiermee in te spelen op een verwachte verdere groei van deze

doelgroep. Of de bezettingsgraad in de komende jaren meestijgt, zal moeten blijken naarmate het aantal overnachtingen verder toeneemt.

Ondanks het veranderende aanbod van accommodatietypen op campings, blijft het belang van de sector voor de regio overeind. Het aanbod beweegt mee met de vraag. Het gezamenlijke aandeel van campings in het totale aantal overnachtingen (toeristische kampeerplaatsen, verhuuraccommodaties en camperplaatsen) steeg van 41% in 2022 naar 43% in 2024.

- › **Jachthavens.** De overnachtingen op passantenplaatsen in jachthavens laten een stijging van 11% zien. De bezetting is licht toegenomen, maar verdere ontwikkelingen blijven beperkt. De trend wijst op een geleidelijke toename van het aantal vaarrecreanten dat de regio aandoet, met een stabiel aantal beschikbare ligplaatsen.

2.3 PRIJSONTWIKKELING

Tussen 2022 en 2024 is er sprake van een gemengd beeld in de prijsontwikkeling van logiesaccommodaties in de Achterhoek. In de meeste categorieën zijn de prijzen gestegen, met name in sectoren waar de vraag toeneemt of waar meer comfort en kwaliteit wordt geboden. Tegelijkertijd zijn er ook segmenten waarin de prijzen stabiel bleven of zelfs licht daalden. Deze prijsdynamiek weerspiegelt de diversiteit van het aanbod, maar ook de verschillen in marktdruk, positionering en aanpassingen in producttype. Over het geheel genomen is de markt dus in beweging, waarbij ondernemers verschillende strategieën hanteren om in te spelen op veranderende voorkeuren en kostenontwikkelingen.

- › Sterkst stijgende prijzen bij **camperplaatsen** (+37%), **groepsaccommodaties** (+28%) en **vakantieparken** (+28%). De grootste prijsstijging is zichtbaar bij camperplaatsen. De prijs per nacht steeg van €19 naar €26. Deze stijging sluit aan bij de toenemende populariteit van het reizen met campers en de groei van het camperbezit in Nederland. De vraag stijgt sneller dan het aanbod, wat ruimte biedt voor prijsverhogingen. Ook bij groepsaccommodaties stijgt de prijs, maar zagen we ook dat de bezettingsgraad steeg. Ook hier lijkt een toenemende vraag achter de stijgende prijzen te zitten.
- › Prijsdaling opvallend bij **verhuuraccommodaties** (-9%) en **solitaire bungalows en kleinschalige parken** (-2%). Eerder is al gemeld dat er bij de verhuuraccommodaties in het verleden een flinke stijging is geweest in het aanbod. Nu het aanbod stabiliseert, kan het een prijsstrategie zijn om deze naar beneden te brengen. Het aantal overnachtingen en de bezettingsgraad in de categorie is in ieder geval wel gestegen. Bij de solitaire bungalows en kleinere parken lijkt het mogelijk eerder een

strategie bij het uitblijven van de vraag naar overnachtingen. We zien in deze categorie een daling in het aantal overnachtingen en de bezettingsgraad, terwijl het aanbod groeit. Mogelijk zien organisaties een prijsverlaging als mogelijkheid om deze trend tegen te gaan.

Tabel 2.4. Ontwikkeling van prijs per type accommodatie.

Type accommodatie	Prijsbepaling	2022	2024	Ontwikkeling
Hotels	Per nacht, per kamer	€ 93,-	€ 105,-	+13%
Bed & Breakfasts	Per nacht, per kamer	€ 91,-	€ 101,-	+11%
Vakantieparken	Woningprijs voor een week	€ 1.089,-	€ 1.373,-	+26%
Solitaire vakantie woningen en kleinschalige parken	Woningprijs voor een week	€ 700,-	€ 683,-	-2%
Groepsaccommodaties	Per nacht, per persoon	€ 36,-	€ 46,-	+28%
Campings (toeristisch kamperen)	Per nacht, per plaats	€ 36,-	€ 36,-	0%
Verhuuraccommodaties	Accommodatieprijs voor een week	€ 960,-	€ 870,-	-9%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	Per nacht, per plaats	€ 26,-	€ 30,-	+15%
Camperplaatsen	Per nacht, per plaats	€ 19,-	€ 26,-	+37%
Jachthavens (passantenplaatsen)	Per nacht, per plaats	€ 18,-	€ 18,-	0%

Door correcties die gemaakt zijn (omissies, nieuwe informatie vanuit enquêtes en nabellen), komen bedragen voor 2022 niet één op één overeen met bedragen die gerapporteerd zijn in de vorige rapportage. Deze correcties zijn gemaakt om een representatieve vergelijkingsbasis te bieden.

2.4 BENCHMARK PROVINCIES EN REGIO'S

Om de groei van het toerisme in de Achterhoek te duiden, vergelijken we deze met de eigen provincie en met de provincie Overijssel. De gegevens over provincies zijn verkregen via het CBS. Voor de cijfers van 2024 betreffen het voorlopige cijfers. Over de sectoren jachthavens en jaarplaatsen op campings zijn geen provinciale gegevens bekend, deze zijn daarom niet in de vergelijking opgenomen.

De totale groei in het aantal overnachtingen in de Achterhoek bedraagt tussen 2022 en 2024 meer dan 4%. Daarmee blijft de regio iets achter bij de provincie Gelderland als geheel (+6%), maar doet het beter dan Overijssel (+2%).

- Opvallend is dat de groei in de Achterhoek volledig gedragen wordt door specifieke segmenten, zoals groepsaccommodaties en campings (met de verhuuraccommodaties). In de laatste jaren zijn er in de Achterhoek heel wat verhuuraccommodaties op campings toegevoegd in de Achterhoek. Die investeringen worden nu verzilverd in een toename in overnachtingen. Mogelijk zijn deze investeringen in de andere provincies nog niet gedaan of juist al eerder gedaan. Vaak zijn verschillen te herleiden naar het specifieke aanbod in de provincies, waar nu geen uitspraken over kunnen worden gedaan. Voor groepsaccommodaties geldt dat de procentuele groei een vertekend beeld laat zien, aangezien het vaak om een relatief laag aantal overnachtingen gaat.
- Het hotelsegment juist een duidelijke daling laat zien. Waar Gelderland en Overijssel groei lieten zien in hotelovernachtingen, daalde het aantal in de Achterhoek juist met 3%. De Achterhoek blijft daarmee duidelijk achter bij de provinciale trend. Voor de Achterhoek is het niet de

belangrijkste overnachtingscategorie, maar het is een punt van aandacht.

- In de Achterhoek bleef het aantal overnachtingen in vakantiewoningen stabiel, terwijl Gelderland hier een duidelijke groei kende van 14%. Mogelijk speelt hier mee dat er in de Achterhoek al eerder is geïnvesteerd in vakantiewoningen, waar elders mogelijk in deze periode meer woningen zijn toegevoegd. Dergelijke verdiepende informatie hebben wij nu niet meegenomen in deze analyse.

Tabel 2.5. Benchmark groei aantal overnachtingen verblijfstoerisme

Categorie	Groei Achterhoek 2022-2024	Groei prov. Gelderland 2022-2024	Groei prov. Overijssel 2022-2024
Hotels	-3%	+8%	+20%
Vakantiewoningen	0%	+14%	+3%
Campings en mini-campings (incl. verhuuraccommodaties en camperplaatsen)	+8%	-1%	-14%
Groepsaccommodaties	+21%	-13%	+11%
Totaal	+4%	+6%	+2%

Het aantal overnachtingen (exclusief overnachtingen op jachthavens, accommodaties met minder dan 5 bedden en vaste campingplaatsen) in de Achterhoek zijn daarnaast gebenchmarkt met andere COROP-regio's, (bron: NBTC cijfers t/m november 2024, raming Ginder).

Tabel 2.6. Overnachtingen 2024 per COROP-regio, NBTC (excl. jachthavens, vaste campingplaatsen en accommodaties < 5 bedden)

	COROP-regio	Aantal overnachtingen (x 1.000)		COROP-regio (vervolg)	Aantal overnachtingen (x 1.000)
1	Groot-Amsterdam	26.957	19	Flevoland	2.804
2	Overig Zeeland	9.217	20	Midden-Limburg	2.657
3	Veluwe	7.823	21	Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	2.539
4	Kop van Noord-Holland	6.893	22	Arnhem/Nijmegen	2.466
5	Groot-Rijnmond	6.761	23	West-Noord-Brabant	2.282
6	Zuid-Limburg	5.869	24	Noordoost-Noord-Brabant	2.109
7	Zuidoost-Noord-Brabant	5.779	25	Zuidwest-Friesland	2.010
8	Noord-Limburg	5.250	26	Agglomeratie Haarlem	1.928
9	Agglomeratie 's-Gravenhage	4.671	27	Alkmaar en omgeving	1.784
10	Utrecht	4.557	28	Zuidwest-Drenthe	1.264
11	Twente	4.124	29	Overig Groningen	1.255
12	Noord-Friesland	3.986	30	Zuidoost-Friesland	984
13	Achterhoek	3.904	31	Zuidwest-Gelderland (Rivierenland)	798
14	Noord-Overijssel	3.782	32	Delft en Westland	790
15	Zeeuwsch-Vlaanderen	3.767	33	Oost-Zuid-Holland	731
16	Midden-Noord-Brabant	3.683	34	Zuidwest-Overijssel	643
17	Noord-Drenthe	3.471	35	Zuidoost-Zuid-Holland	595
18	Zuidoost-Drenthe	3.154			

Uit de analyse van deze cijfers blijkt het volgende:

- › Met circa 4 miljoen overnachtingen per jaar bevindt de regio Achterhoek zich bovenin de middenmoot qua aantal overnachtingen. Vergelijken met andere regio's is echter complex omdat het toeristisch aanbod per regio sterk kan verschillen qua schaal, karakter, jaarrond/seizoensmatig/ doelgroep, etc. We vergelijken daarom de Achterhoek bij voorkeur met vergelijkbare en omliggende regio's;
- › De verschillen zijn met name te verklaren vanuit de schaal van het aanbod. Als we het aantal overnachtingen vergelijken met andere Gelderse regio's, zien we dat de Achterhoek veel meer overnachtingen telt dan het gebied Arnhem-Nijmegen en het Rivierenland. Alhoewel de regio Arnhem-Nijmegen een fors hotelaanbod telt, is het aanbod aan verblijfsrecreatie en niet-stedelijk dagtoerisme daar beperkt. Ook het Rivierenland telt met name op het gebied van campings en vakantieparken en dagtoerisme een veel bescheidener aanbod dan de regio Achterhoek.

Vanwege de historische ontwikkeling als toeristische regio kent de Veluwe wel ongeveer het dubbele aantal overnachtingen ten opzichte van de regio Achterhoek, vanwege o.a. het fors aantal (merkgebonden) vakantieparken en campings op de Veluwe;

- › Als we de Achterhoek vergelijken met andere landelijke regio's met enkele stedelijke kernen, ontstaat een duidelijk toeristisch onderscheid. De Achterhoek springt eruit door veel meer verblijfstoerisme. Vergeleken met West-Noord-Brabant (gemeenten zoals Roosendaal, Bergen op Zoom en Moerdijk), Oost-Noord-Brabant (kernen zoals Oss, Uden, Veghel) en de provincie Groningen (exclusief de gemeente Groningen) is de vraag naar verblijfsrecreatie in de Achterhoek aanzienlijk groter.
- › Deze toegenomen vraag is nauw verbonden met de groei van het toeristisch aanbod in de Achterhoek, dat zich de afgelopen 10–15 jaar sterk heeft uitgebreid. Een dergelijke schaalsprong is in de andere regio's niet gemaakt. De tabel biedt daar meer inzicht in. Wat verblijfstoerisme betreft, springt de Achterhoek er duidelijk uit dankzij een ruim aanbod van campings, vakantiewoningen en groepsaccommodaties.

Tabel 2.6 *Vergelijking verblijfsaanbod Achterhoek met andere COROP-regio's*

Type accommodatie	Achterhoek	West-Noord-Brabant	Noordoost Noord-Brabant	Overig Groningen (excl. stad Groningen)
Hotelkamers	1.272	910	2.100	1.039
B & B kamers	442	181	n.b.	324
Kampeereenheden (toeristisch)	5.553	1.763	3.535	3.340
Vakantiewoningen	1.925	25	1.029	683
Ligplaatsen jachthavens	856	2.765	n.b.	4.171
Groepsaccommodatie (bedden)	4.015	194	2.058	864

Bestedingen

We vergelijken de toeristische bestedingen in de Achterhoek met de provincies Gelderland en Overijssel. Enerzijds voor het inzichtelijk maken van het aandeel dat het toerisme in de Achterhoek heeft binnen de provincie Gelderland.

Tabel 2.8 Vergelijking bestedingen met provincies

Categorie	Bestedingen Achterhoek	Bestedingen prov. Gelderland	Bestedingen prov. Overijssel
Hotels	€ 78,2 miljoen	€ 594,3 miljoen	€ 361 miljoen
Vakantiewoningen	€ 61,6 miljoen	€ 290 miljoen	€ 140,8 miljoen
Campings + mini-campings (incl. verhuuraccommodaties en camperplaatsen)	€ 66,1 miljoen	€ 136,9 miljoen	€ 77,9 miljoen
Groepsaccommodaties	€ 24,0 miljoen	€ 45,0 miljoen	€ 47,0 miljoen
Totaal	€ 230,0 miljoen	€ 1.066,4 miljoen	€ 627,2 miljoen

Anderzijds om het te vergelijken met de naburige provincie Overijssel. Omdat voldoende cijfers over dagtoerisme voor beide provincies ontbreken, wordt enkel vergeleken op bestedingen binnen het verblijfstoerisme.

Voor de provinciale cijfers is gebruik gemaakt van CBS-cijfers. Deze bieden geen inzicht in accommodaties met minder dan 5 bedden, vaste plaatsen en jachthavens.

Om de cijfers van de Achterhoek wel te kunnen vergelijken met de provinciale cijfers, zijn de Achterhoekse cijfers hierop aangepast. De berekening en de vergelijking zijn daarom een raming.

Uit de analyse van deze cijfers blijkt:

- De verblijfstoeristische bestedingen van de regio Achterhoek bedragen bijna een kwart van die in de hele provincie Gelderland. Met name bij hotels en vakantieparken is het aandeel kleiner, maar bij campings en groepsaccommodaties is het regionale aandeel bijna de helft;
- De totale omvang van de bestedingen in de Achterhoek zijn bijna 40% van die in de hele provincie Overijssel. Met name de omvang van de bestedingen door campinggasten in de Achterhoek naderen de omvang van die in de provincie Overijssel.

2.5 HERKOMST

De verblijfsmarkt in de Achterhoek is nog steeds sterk gericht op de binnenlandse bezoeker, ruim 75% van de gasten komt uit eigen land. Van het totaal aantal gasten komt 11% uit de Achterhoek zelf en 64% is afkomstig uit de rest van Nederland. Daarnaast komt 25% uit het buitenland, waarvan het overgrote deel uit Duitsland (17%).

- De hoge regionale binding wijst op een sterk gebruik van verblijfsaccommodaties voor bijvoorbeeld familiebezoek, weekendjes weg of eigen gebruik binnen de regio. Voor gasten uit de Achterhoek zelf zijn de campings en groepsaccommodaties dan ook belangrijk.
- Door overige gasten uit Nederland wordt vooral veel overnacht op de vakantieparken en campings, in absolute aantallen. Daarnaast zit een hoog percentage bij de B&B's, maar dat is een meer kleinschalige categorie qua aantal overnachtingen.
- Buitenlandse gasten verbleven voornamelijk op (mini)campings en de groepsaccommodaties. Ook blijven de vakantiewoningen en/of vakantieparken voor deze doelgroepen belangrijk.
- Ten opzichte van 2022 zijn er enkele opvallende verschuivingen zichtbaar. Het aantal overnachtingen van gasten uit de eigen regio is toegenomen, terwijl het aandeel uit overig Nederland nagenoeg gelijk bleef. Daardoor is het aandeel Duitse gasten gedaald van 20% naar 17%. Bij hotels is een opvallende toename zichtbaar van gasten uit 'overig buitenland'. Bij vakantiewoningen daarentegen daalde het aandeel Duitse gasten, net als dat van andere buitenlandse herkomstgroepen. In deze categorie nam het belang van 'overig Nederland' juist toe. Campings zagen een lichte stijging van het aandeel regionale gasten, maar een afname onder buitenlandse bezoekers.

Tabel 2.9. Herkomst van verblijfsgasten naar type accommodatie

Type accommodatie	Achterhoek	Overig Nederland	Duitsland	België	Overig buitenland
Hotels	8%	68%	8%	5%	12%
Bed & Breakfasts	5%	78%	9%	3%	4%
Vakantiewoningen	6%	76%	14%	2%	2%
(Mini)campings	14%	57%	22%	4%	4%
Groepsaccommodaties	19%	67%	11%	2%	2%
Jachthavens	10%	56%	21%	7%	6%
Totaal 2024	11%	64%	17%	3%	4%
Totaal 2022	7%	65%	20%	4%	4%

De Duitse toerist

Vanwege onder andere de ligging in de grensstreek is de Achterhoek ook populair bij de Duitse toerist. Met name bij de campings (22%) en de jachthavens (21%) zijn Duitsers goed vertegenwoordigd. In het algemeen houden de Duitsers van veel service en een goede horeca, ook al is deze duurder dan in Duitsland. Met veel aansprekende horeca op unieke locaties kan de Achterhoek dit bieden.

De Achterhoek staat ook bekend om het coulisselandschap, bossen, fietspaden en rustige dorpen. Dit spreekt veel Duitsers aan, zeker zij die even willen ontsnappen aan de drukte van de stad. Zo is Nordrhein – Westfalen een vrij stedelijke provincie waar doorgaans veel Duitse toeristen vandaan komen die Nederland bezoeken.

Duitsers zijn daarnaast fan van cultureel erfgoed, zoals kastelen, landgoederen en historische steden als Zutphen en Doesburg, die voor Duitse toeristen een authentieke en romantische uitstraling hebben. Lokale festivals, boerenmarkten, wijnroutes en streekproducten (zoals Achterhoekse wijnen en kazen) worden steeds meer gepromoot in Duitsland en de regionale identiteit spreekt Duitsers aan (Duitsland is veel meer regionaal georiënteerd dan Nederland, zowel qua bestuur als qua toeristische marketing) .

De Achterhoek heeft een groot aanbod aan campings, vakantieparken en Bed & Breakfasts. Deze accommodaties worden actief gepromoot op de Duitse markt, ook via platforms zoals Booking.com of ANWB/Dutch marketing websites die zich richten op Duitsland.

2.6 SAMENVATTING

Aanbod

Het aantal accommodaties is licht gewijzigd; hotels blijven stabiel, het aantal B&B's daalde (met 11%), het aantal verhuuraccommodaties nam toe, net als het aantal camperplaatsen. Het aantal jaarplaatsen op campings nam fors af.

Vraag:

Het aantal overnachtingen nam met 3% toe tot circa 4,3 miljoen overnachtingen (exclusief overnachtingen op vaste plaatsen).

Groei in de vraag was vooral te zien bij verhuur- en groepsaccommodaties, terwijl er een daling was te zien bij hotels en B&B's.

Bezetting

In de meeste categorieën was de bezetting stabiel of stijgend ten opzichte van 2022. Vooral verhuuraccommodaties vallen op (bezetting nam toe (met 5%punt)).

Prijsontwikkeling

De sterkste tariefstijging was te zien bij camperplaatsen (+37%) en groepsaccommodaties (+28%).

Benchmark

Achterhoek groeit met +3% in overnachtingen, dat is minder dan de groei in de provincie Gelderland (+6%) maar meer dan Overijssel (+2%). Vooral campings en groepsaccommodaties doen het goed.

Herkomst

De grootste doelgroep komt uit Nederland (75%) en 17% komt uit Duitsland. Buitenlandse gasten zijn vooral te vinden op campings en in jachthavens.

3

Dagtoerisme

3.1 AANBOD

Tabel 3.1 toont de ontwikkeling van het aantal aanbieders van dagtoeristische activiteiten, uitgesplitst naar categorie. Het totaal aantal aanbieders in de het dagtoerisme is licht gedaald van 466 naar 463 bedrijven en organisaties. Ten aanzien van de zakelijke categorie is een relatief grote correctie doorgevoerd ten opzichte van de eerdere rapportage. Hier is ook de grootste daling te zien van 2022 naar 2024. Wanneer we deze categorie buiten beschouwing laten dan is er een groei van 293 naar 299 bedrijven. Enkele opvallende inzichten worden hieronder toegelicht.

- › Binnen de categorie ‘Attracties en bezienswaardigheden’ sloten drie wijngaarden/boerderijen hun deuren. Wel kwamen er in totaal ook zes nieuwe aanbieders bij, waaronder het bowlingcentrum bij Bosrijk Ruighenrode en Boerderij te Winkel. De groei van het aantal bedrijven/organisaties was het grootst in deze categorie.
- › Ook binnen de categorie ‘Musea’ waren enkele grotere verschuivingen zichtbaar. Zo sloten vijf musea hun deuren, maar opende ook nieuwe musea hun deuren of vernieuwde bestaande musea hun aanbod/tentoonstelling, zoals Kasteel Slangenburg, Afrikan en het Achterhoeks Openluchtmuseum.
- › Wat betreft zakelijke accommodaties: een aantal accommodaties sloten hun deuren voor vergaderen (zoals Conferentieoord Morgenstern). Bij een beperkt aantal accommodaties (met name theaters) bleek de vergadercapaciteit lager te zijn dan in 2022.

Evenementen

Binnen de evenementen is een groei te zien ten opzichte van 2022.

Toen waren er 55 evenementen geregistreerd met meer dan 5.000 bezoekers, dat waren er 61 in 2024. Het aantal is nog wel lager dan in 2019 voor de coronaperiode (toen waren er 82 evenementen). Wel is het positief om te zien dat er in de afgelopen jaren weer herstel in het aantal evenementen zit.

Tabel 3.1. Ontwikkeling aanbieders per categorie

Type aanbieder	2022	2024
Attracties en bezienswaardigheden	117	123
Golf	9	9
Musea	66	65
Oeverrecreatie	8	8
Rondvaarten	9	9
Sportief/outdoor	59	60
Cultuur	25	25
Zakelijk	173	164
Totaal	466	463

Het aantal aanbieders uit 2022 komt niet één op één overeen met het aantal aanbieders als vermeld in de rapportage van 2022. Dit komt omdat er correcties gemaakt zijn op het aanbodbestand van vorig jaar.

3.2 VRAAG

In 2024 waren er in de Achterhoek circa 16,4 miljoen dagtoeristische bezoeken. Onder dagtoeristische bezoeken verstaan we alle recreatieve bezoekers, bijvoorbeeld ook van eigen inwoners binnen de gemeente. 11,3 miljoen van deze bezoekers ondernamen routegebonden recreatie, zoals wandelen of fietsen. In Tabel 3.2 is het aantal dagbezoeken opgesplitst per categorie.

Dagtoerisme blijft op niveau

Het totaal aantal dagbezoeken voor recreatie en toerisme is met bijna 300.000 bezoeken (2%) gestegen ten opzichte van 2022. De absolute verschuivingen zijn voor een groot deel toe te wijzen aan de categorieën 'Routegebonden recreatie' en 'Zakelijk'. Voor routegebonden recreatie is een nieuwe rekenmethode toegepast, ook met terugwerkende kracht voor 2022. Zonder deze twee categorieën steeg het aantal dagtoeristen met 2% van circa 4,8 miljoen naar 4,9 miljoen dagtoeristen. Per categorie zien we het volgende:

- **Attracties en bezienswaardigheden.** Het aantal bezoeken is in 2024 met 6% gestegen ten opzichte van 2022, het is de categorie met de sterkste absolute groei. Opvallend is dat het aantal bezoeken aan attracties en bezienswaardigheden voor het eerst hoger ligt dan het aantal bezoeken aan evenementen. Dit betekent een duidelijke verschuiving ten opzichte van eerdere jaren, waarin evenementen structureel de tweede grootste categorie vormden. Na routegebonden recreatie is dit segment in 2024 nu de op één na grootste vorm van dagtoerisme in de Achterhoek. Dit komt mede door de toeristische aantrekkingskracht, wat is te zien in de volgende paragraaf over 'herkomst'. De gemiddelde besteding per bezoek is stabiel gebleven.

Tabel 3.2. Aantal dagbezoeken (incl. ontwikkeling) per categorie.

Type accommodatie	2022	2024	Ontwikkeling
Attracties en bezienswaardigheden	991.000	1.053.600	+6%
Evenementen	1.075.500	997.100	-7%
Golf	270.300	271.500	+0,4%
Musea	545.500	556.300	+2%
Oeverrecreatie	712.500	749.000	+5%
Rondvaarten	44.400	59.900	+35%
Routegebonden recreatie	11.002.000	11.260.500	+2%
Sportief/outdoor	651.200	705.500	+8%
Cultuur	500.800	485.700	-2%
Zakelijk	352.600	295.700	-16%
Totaal	16.145.800	16.440.600	+2%

Het aantal dagbezoeken uit 2022 komt niet een op een overeen met het aantal dagbezoeken als vermeld in de rapportage van 2022. Dit komt omdat er correcties gemaakt zijn op het aanbodbestand en bezoekaantallen van vorig jaar. Het aantal evenementenbezoekers van de gemeenten Doesburg, Doetinchem en Bronckhorst uit 2022 is gebaseerd op een raming uit het verleden, omdat deze gemeenten niet of niet tijdig gegevens hierover konden aanleveren. Voor 2024 zijn van alle gemeenten de aantallen tijdig ontvangen en overgenomen.

- › **Evenementen.** Er is een lichte daling van 7% zichtbaar in het aantal bezoeken aan evenementen (met > 5.000 bezoekers). Deze daling kan worden geduid door de afschaling of kleinere opzet van een aantal evenementen in 2024. Desondanks blijft de evenementenbranche met bijna 1 miljoen bezoeken een van de grotere segmenten binnen het dagtoerisme. De Zwarte Cross blijft daarbij de grootste trekker van dagtoerisme, gezien over alle categorieën. Zij ontvingen afgerond 266.000 bezoekers, ongeveer 40.000 meer dan in 2022.
- › **Golf.** In het aanbod van golfbanen zijn er nauwelijks veranderingen geweest, en het aantal bezoeken is vrijwel gelijk gebleven. Dit wijst op een stabiele markt met een vaste gebruikersgroep.
- › **Musea.** Het aantal museumbezoeken is met 2% toegenomen ten opzichte van 2022. Binnen de categorie zijn de grotere publiekstrekkingen belangrijk voor het totaal aantal bezoekers. Er zijn in totaal zes musea die meer dan 30.000 bezoekers hebben ontvangen in 2024. De bezoekersaantallen van deze grotere musea laten een gemengd beeld zien: enkele groeien sterk, andere verliezen juist bezoekers ten opzichte van 2022. Deze zes museumorganisaties zijn goed voor circa 65% van alle museumbezoeken in de regio.
- › **Oeverrecreatie.** Het bezoek aan oeverrecreatie is met 5% toegenomen. Deze categorie omvat vooral waterrecreanten rond recreatieplassen. Er zijn geen nieuwe bedrijven geopend of gesloten, maar op enkele locaties zijn verbeteringen en investeringen gedaan in recreatiegebieden, wat mogelijk bijdraagt aan de stijging.
- › **Rondvaarten.** Deze categorie laat de sterkste relatieve groei zien: +35% ten opzichte van 2022. Een nieuw rondvaartconcept gericht op

thematische beleving heeft mogelijk bijgedragen aan deze stijging. Ook bestaande aanbieders zagen het aantal bezoeken stijgen.

- › **Routegebonden recreatie.** Binnen deze categorie zien we een stijging van 2%. Hierbij hebben we ook voor 2022 de nieuwe rekenmethode toegepast. Met deze nieuwere rekenmethode wordt beter rekening gehouden met de wandel- en fietsactiviteiten van inwoners binnen de eigen specifieke gemeente en regio. In het geval van de Achterhoek wordt groei wordt met name veroorzaakt door meer toeristische gasten en in veel mindere mate door groei van het aantal inwoners.
- › **Sportief/outdoor.** De categorie sportief/outdoor laat een stijging van ongeveer 8% zien. Bij deze categorie is de invloed van een aantal grotere (openlucht)zwembaden groot, daar worden in totaal ongeveer 300.000 bezoeken aan afgelegd (43% van het totaal). Daarbij is een gemixt beeld te zien in bezoekersaantallen qua stijgingen en dalingen. Bij een aantal van de overige bestaande aanbieders van outdoor-activiteiten groeide het bezoekersaantal sterk.
- › **Cultuur.** Culturele instellingen zoals theaters en podia hebben in 2024 een daling van 2% doorgemaakt ten opzichte van 2022. Ook hierbij geldt dat een aantal grotere theaters/schouwburgen een groot aandeel hebben in de totale bezoekersaantallen. Zij zagen hun bezoekersaantallen licht dalen, wat doorwerkt in het totale resultaat.
- › **Zakelijk.** Het aantal zakelijke bezoeken is met 16% gedaald ten opzichte van 2022. De bezetting per stoel bleef met ongeveer 11 bezoeken per stoel per jaar ongeveer gelijk.

3.3 HERKOMST

In 2024 kwamen de meeste dagtoeristen in de Achterhoek uit de regio zelf. Maar liefst 55% van alle bezoeken (exclusief zakelijk) is afkomstig van inwoners uit de Achterhoek. De rest van Nederland vertegenwoordigt met 31% ook een substantieel deel van de bezoekers.

Buitenlandse bezoekers maken in totaal ongeveer 13% van het aantal bezoeken uit, met Duitsland als verreweg het belangrijkste herkomstland (11%). België en overige landen nemen samen slechts een klein aandeel voor hun rekening (beide rond de 1%). Hoewel de meeste dagtoeristische activiteiten een regionaal of nationaal karakter hebben, zijn er duidelijke verschillen zichtbaar per type activiteit.

- › Bij **attracties en bezienswaardigheden** is de spreiding van herkomst breder dan in andere categorieën. Ongeveer 45% van de bezoekers komt uit de Achterhoek en 33% uit de rest van Nederland. Opvallend is het relatief hoge buitenlandse aandeel: 19% komt uit Duitsland, waarmee deze categorie de grootste internationale aantrekkingskracht heeft, als percentages worden omgerekend naar absolute aantallen.
- › Bij **musea** zien we juist een opvallend laag aandeel regionale bezoekers: slechts 23% van de museumbezoekers komt uit de Achterhoek. Daartegenover staat dat 67% afkomstig is uit andere delen van Nederland, waarmee de grotere musea duidelijk een bovenregionale aantrekkingskracht hebben. De aandelen zijn namelijk alleen dermate sterk zichtbaar bij musea met meer dan 30.000 bezoekers.
- › **Cultuur, oeverrecreatie en sportief/outdoor** hebben de hoogste percentages van bezoekers uit de regio zelf. Daarmee zijn het belangrijke activiteiten voor inwoners uit de Achterhoek. Mogelijk is het aanbod ook meer op hen gefocust.

- › Wanneer we de herkomst van dagtoeristen in 2024 vergelijken met eerdere jaren, valt op dat de algemene verdeling van herkomstregio's nagenoeg gelijk is gebleven. Een kleine verschuiving is zichtbaar doordat de categorie oeverrecreatie dit jaar voor het eerst volledig is meegenomen in de analyse. Hoewel de totale verhoudingen slechts minimaal zijn verschoven, zijn er per categorie wél duidelijke veranderingen zichtbaar. Zo is bij golfbanen het aandeel Duitse bezoekers sterk gestegen ten opzichte van 2022. Bij attracties en bezienswaardigheden zien we juist het tegenovergestelde.

Tabel 3.3. Herkomst van de bezoeker

Categorie	Achterhoek	Overig Nederland	Duitsland	België	Overig buitenland
Attracties en bezienswaardigheden	45%	33%	19%	2%	1%
Golf	57%	21%	21%	1%	0%
Musea	23%	67%	6%	3%	1%
Oeverrecreatie	69%	16%	13%	1%	1%
Rondvaarten	44%	39%	12%	3%	2%
Sportief/outdoor	68%	23%	6%	1%	2%
Cultuur	74%	25%	1%	0%	0%
Totaal 2024 (excl. Zakelijk)	55%	31%	11%	1%	1%
Totaal 2022 (excl. Zakelijk)	54%	31%	12%	1%	1%
Zakelijk 2024	54%	44%	0,2%	0,1%	2%

De herkomst voor de categorie 'Routegebonden recreatie' vormt geen onderdeel van de analyse. Deze wordt namelijk geraamd aan de hand van een rekenkundig model.

3.4 SAMENVATTING

Aanbod

Er is een licht dalende trend in aantal aanbieders (-3), met name in de zakelijke sector leidde dat tot minder capaciteit. Vernieuwing is name te zien in musea, zoals bij Kasteel Slangenburg en het Achterhoeks Openluchtmuseum.

Vraag

De Achterhoek trok 16,4 miljoen dagbezoeken (+2% t.o.v. 2022). Groei was met name te zien bij attracties, oeverrecreatie, rondvaarten en sportief/outdoor. De sterkste groei kwam van de rondvaartsector (+35%). Een daling was te zien bij evenementen (-7%) en zakelijke bezoeken (-16%). Ook het bezoek aan theaters daalde licht (-2%).

Herkomst

Zo'n 55% van de bezoekers komt uit de Achterhoek zelf, waaruit blijkt dat voor dagtoerisme de eigen inwoner de primaire doelgroep blijft. Ongeveer 31% komt uit de rest van Nederland en 13% uit het buitenland. Daarmee is het aandeel buitenlandse bezoekers lager dan bij het verblijfstoerisme.

Attracties trekken relatief veel Duitsers (19%). Musea trekken met name bezoekers van buiten de regio (67%), wat de bovenregionale aantrekkingskracht, vooral bij musea met >30.000 bezoekers aangeeft. Oeverrecreatie, cultuur en outdooractiviteiten worden hoofdzakelijk door inwoners van de Achterhoek zelf bezocht.

4

Economische betekenis

4.1 BESTEDINGEN

Dit hoofdstuk presenteert de economische betekenis van de vrijetijdseconomie in de Achterhoek in 2024. De economische betekenis van toerisme in de Achterhoek nam toe van circa € 363 miljoen¹ in 2022 naar circa € 428 miljoen in 2024, een stijging van ongeveer 18%. Daarbij is de besteding in 2022 gecorrigeerd voor een goede vergelijkingsbasis, door de nieuwe rekenmethode van routegebonden recreatie. De bestedingen in de Achterhoek komen voor het eerst boven de € 400 miljoen.

De groei is echter wel voor 96% veroorzaakt door prijsstijgingen (prijs-effect) en voor 4% oorzaak van een volumestijging (volume-effect). Ondanks de groei van het aantal overnachtingen met 2% (exclusief overnachtingen op jaarplaatsen) en dagbezoeken met 3%, groeit de economische betekenis maar beperkt door volume. Wel zijn er uiteraard verschillen per sector te zien. Toename van volume in de ene sector wordt soms weer gecompenseerd door dalingen elders.

Dat er toch vrijwel alleen een prijseffect is, wordt veroorzaakt door verschil in bestedingsprofielen: een afname van bijvoorbeeld hotelovernachtingen (met een hoog bestedingsprofiel) weegt zwaarder door in de totale bestedingen dan bijvoorbeeld de toename van het aantal overnachtingen in verhuuraccommodaties (met een lager bestedingsprofiel). Ook is de sterke afname van het aantal jaarplaatsen niet verwerkt in het aantal overnachtingen, omdat dit aantal overnachtingen op jaarplaatsen alleen geschat kan worden.

In het vervolg van deze paragraaf gaan we verder in op de veranderingen in bestedingen per sector.

Verblijfstoerisme

Het verblijfstoerisme komt het eerst aan bod. De totale bestedingen groeiden met circa 21%. Voor circa 90% wordt dit veroorzaakt door prijsstijgingen. Dit houdt niet perse inflatie in, ondernemers zouden hierdoor ook meer verdiend kunnen hebben of gasten zijn meer gaan besteden.

Tabel 4.1. Ontwikkeling bestedingen verblijfstoerisme

Categorie	2022	2024	Groei 2022-2024
Hotels	€ 55,7 miljoen	€ 78,2 miljoen	41%
Bed & Breakfasts	€ 6,6 miljoen	€ 8,2 miljoen	24%
Vakantieparken	€ 47,1 miljoen	€ 55,9 miljoen	19%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	€ 5,6 miljoen	€ 5,7 miljoen	3%
Groepsaccommodaties	€ 16,9 miljoen	€ 24,0 miljoen	42%
Campings (incl. camperplaatsen en verhuuraccommodaties)	€ 73,1 miljoen	€ 76,4 miljoen	4%
Mini-campings	€ 6,9 miljoen	€ 7,3 miljoen	6%
Jachthavens	€ 2,1 miljoen	€ 2,3 miljoen	12%
Totaal	€ 214,0 miljoen	€ 258,1 miljoen	+21%

We analyseren nu de ontwikkeling per sector:

- **Hotels.** De bestedingen groeiden met circa 41%. Dat komt met name door de stijging van de kamerprijs (excl. ontbijt) van € 93 naar € 105 en stijging van bijvoorbeeld horecaprijzen. De ontwikkeling van de bezetting in de hotels verschilde, maar deze nam licht af, ook voor sommige grotere hotels. Daarom daalde het aantal overnachtingen met circa 3%;
- **Bed & Breakfasts.** Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken
- e bestedingen in de B&B's stegen met 24%. De bezetting steeg van 21% naar 26%, terwijl de vraag met circa 3% daalde (o.a. door 11% minder aanbod);
- **Vakantieparken.** De bestedingen in vakantieparken stegen met circa 19%. Het aanbod bleef vrijwel gelijk, maar de bezetting daalde heel licht. Prijzen stegen van circa € 1100 per week naar bijna € 1.400 per week;
- **Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken.** De groei van bestedingen was voor deze sector het laagst (3%), dat heeft te maken met meerdere factoren. Het aanbod bleef per saldo vrijwel gelijk, maar de bezetting daalde van 34% naar 27%. De daling is sterker dan bij vakantieparken, die over meer marketingkracht beschikken. Het bezit van een vakantiewoning om die te verhuren is daarnaast recent fiscaal minder aantrekkelijk gemaakt;
- **Groepsaccommodaties.** Het aanbod in deze sector bleef gelijk, maar groepsvakanties zijn ondanks hogere prijzen populair. De vraag nam toe met circa 11% waardoor de bezetting steeg van 21% naar

25%. De bestedingen stegen door hogere prijzen met circa 42%;

- **Campings.** De bestedingen van campings stegen met 4%. De campingsector was de verblijfstoeristische sector met de meeste veranderingen in 2024. Circa 500 jaarplaatsen werden omgezet naar met name toeristisch gebruik, al is dat op een aantal locaties nog gaande. De afname van bestedingen op jaarplaatsen werd nog niet gecompenseerd door de toename van bezetting (en lichte capaciteitstoename) bij verhuuraccommodaties;
- **Minicampings.** De bestedingen op mini-campings stegen met 6%, mede door een volumestijging van 8% als gevolg van een betere bezetting;
- **Jachthavens.** De bestedingen in jachthavens stegen met 12%. Met name het aantal passantenovernachtingen steeg met 11%. Deze groei bestond vrijwel geheel uit een volumestijging bij de passanten.

Dagtoerisme

De groei van bestedingen in het dagtoerisme bestaat voor 94% uit proeen prijseffect. De toename in bestedingen is 15%, terwijl de volume-groei 2% is.

Als we per categorie verder analyseren, zien we het volgende:

- De groei van **attracties** van 17% komt ook door een duidelijke toename van het aantal bezoeken (met 6%);
- Wat betreft **evenementen** werden er iets minder evenementen georganiseerd dan in 2022. De gemiddelde bestedingen per bezoek namen iets toe;
- Het **museumbezoek** daalde ook licht, terwijl rondvaarten zowel meer bezoekers zagen komen en het kaartje voor een tocht duurder werd. Bij **oeverrecreatie** steeg het volume licht en de prijs (of parkeerkosten) stegen behoorlijk;
- De groei bij **sportief/outdoor** kwam vooral door een volumestijging van 8%. Bij **routegebonden recreatie** was de toename vooral zichtbaar in de bestedingen. De economische betekenis van **cultuur** en **zakelijk** nam toe door prijseffecten, ondanks dalende volumes (licht bij cultuur, fors bij zakelijk).

Tabel 4.2. Ontwikkeling bestedingen dagtoerisme

Categorie	2022	2024	Groei 2020-2024
Attracties en bezienswaardigheden	€ 18,0 miljoen	€ 21,0 miljoen	17%
Evenementen	€ 29,2 miljoen	€ 32,4 miljoen	11%
Golf	€ 17,4 miljoen	€ 21,1 miljoen	21%
Musea	€ 9,4 miljoen	€ 9,7 miljoen	4%
Rondvaarten	€ 0,6 miljoen	€ 1,1 miljoen	80%
Oeverrecreatie	€ 4,3 miljoen	€ 6,9 miljoen	60%
Sportief/outdoor	€ 11,6 miljoen	€ 12,9 miljoen	14%
Routegebonden recreatie	€ 33,6 miljoen	€ 36,7 miljoen	9%
Cultuur	€ 12,2 miljoen	€ 13,4 miljoen	10%
Zakelijk	€ 12,5 miljoen	€ 15,0 miljoen	20%
Totaal	€ 148,4 miljoen	€ 170,1 miljoen	+15%

4.2 ONTWIKKELINGEN 2019-2024

In de vorige rapportage was er sprake van een sterke stijging van bestedingen na COVID-19, waarmee het toerisme in de Achterhoek zich herpakte. Dit jaar is er een bescheiden volumegroei in zowel aantallen overnachtingen en dagbezoeken en stijgen de bestedingen sterker door prijseffecten.

In de Achterhoek heeft vooral een schaa sprong plaatsgevonden in het verblijfstoerisme, voor een deel van de categorieën:

- › De **stijging** is met name te zien in een toename van vakantiewoningen in parken (o.a. door een nieuw Landal-park), maar ook solitaire vakantiewoningen. Groepsvakanties en –weekendjes worden steeds populairder waardoor ook deze categorie in aanbod toeneemt. Ook de trend van toenemend camperbezit zien we terug;
- › Er vond een **daling** plaats bij B&B's, een markt die zich elkaar jaar verschillend ontwikkelt. Per saldo werden er meer hotels gesloten dan geopend sinds 2019;
- › De **sterkste transformatie** is te zien in de landelijke trend die we zien op campings: een forse afname van het aantal jaarplaatsen ten gunste van meer dan een verdubbeling van verhuuraccommodaties. Ten minste drie grootschalige campings zijn op deze manier omgezet en Marveld Recreatie zet er ook op in om geen jaarplaatsen meer aan te bieden;
- › Enkele andere sectoren blijven jaarlijks vrijwel **stabiel**, zoals toeristisch kamperen op (mini)-campings en het aanbod in jachthavens.

Tabel 4.3. Ontwikkeling verblijfstoerisme 2019 - 2024

Type accommodatie	Eenheid	2019	2024	Ontwikkeling
Hotels	Kamers	1.333	1.272	-5%
Bed & Breakfasts	Kamers	570	442	-22%
vakantieparken	Woningen	1.063	1.367	+29%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	Woningen	442	548	+24%
Groepsaccommodaties	Bedden	3.502	4.016	+15%
Campings (vaste plaatsen)	Plaatsen	5.797	3.988	-31%
Campings (toeristisch kamperen)	Plaatsen	5.689	5.553	-2%
Verhuuraccommodaties	Accommodaties	579	1.319	+128%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	Plaatsen	2.192	2.213	+1%
Camperplaatsen	Plaatsen	397	441	+11%
Jachthavens (vaste plaatsen)	Plaatsen	695	718	+3%
Jachthavens (passantenplaatsen)	Plaatsen	127	138	+9%

De vraag in verblijfstoerisme volgt (soms met 1 of 2 jaar vertraging) redelijk het aanbod. Daarom vergelijken we de bezetting van verblijfstoeristische accommodaties.

We zien qua vraag-aanbodverhouding het volgende:

- › De **stijging** van bezetting van B&B's lijkt het gevolg van de daling van het aanbod. Voor vrijwel alle andere categorieën is er bij gelijkblijvend of licht stijgend aanbod sprake van een lichte of sterke verbetering van de bezetting. Dat is het sterkst te zien bij verhuuraccommodaties, waar zelfs bij een (meer dan) verdubbeling van het aanbod de bezetting behoorlijk stijgt. De Achterhoekse campings voorzien hier duidelijk in een behoefte van de consument;
- › Er vond een lichte **daling** plaats van de bezetting in vakantieparken en solitaire vakantiewoningen. De toename van het aanbod met 24%-29% is hier nog niet helemaal geabsorbeerd in de markt;
- › De hotelbezetting is **stabiel**, maar staat licht onder druk.

Tabel 4.4. Ontwikkeling bezetting 2019 - 2024

Type accommodatie	Bezetting 2019	Bezetting 2024
Hotels	65%	64%
Bed & Breakfasts	20%	26%
Vakantieparken	60%	55%
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	38%	27%
Groepsaccommodaties	22%	25%
Campings (toeristisch kamperen)	13%	16%
Verhuuraccommodaties	22%	31%
Mini-campings (toeristisch kamperen)	9%	13%
Camperplaatsen	50*	77*
Jachthavens (passantenplaatsen)	17*	16*

* Deze bezettingscijfers worden over het algemeen in de sector niet weergegeven als percentage. We drukken dit uit in het gemiddeld aantal overnachtingen per plaats per jaar.

Voor wat betreft dagtoerisme is het bezoekersaantal op de lange termijn licht gedaald, maar de bestedingen zijn precies verdubbeld (exclusief zakelijk en routegebonden buitenrecreatie, vanwege de methodische verandering). Het aantal aanbieders bleef per saldo stabiel.

Tabel 4.5. Ontwikkeling dagtoerisme 2019 - 2024

Type categorie	2019	2024	Ontwikkeling
Attracties en bezienswaardigheden	918.955	1.053.600	+15%
Evenementen	1.327.400	997.100	-25%
Golf	159.870	271.500	+70%
Musea	617.339	556.300	-10%
Oeverrecreatie	888.000	749.000	-16%
Rondvaarten	58.905	59.900	+2%
Sportief/outdoor	792.000	705.500	-11%
Cultuur	491.179	485.700	-1%
Totaal	5.253.648	4.878.600	-9%

- › Attracties en bezienswaardigheden blijven populair en vernieuwen ook regelmatig;
- › Voor evenementen zien we (per saldo) een dalende belangstelling. Alhoewel ook landelijk steeds meer evenementen ontstaan, blijft een kostendekkende exploitatie niet eenvoudig. Vooral de forse organisatie-inspanningen voor organisatoren op het gebied van veiligheid en duurzaamheid;

- › Dat de exploitaties onder druk staan geldt ook voor musea;
- › De sterke stijging in rondvaart in 2024 bracht rondvaarten weer op het niveau van 2019;
- › Voor de bestedingen en werkgelegenheid is het positief dat hoger bestedende categorie als attracties en golf de bezoekersaantallen zagen toenemen.

4.3 SPLITSING BESTEDINGEN EN WERKGELEGENHEID

Bestedingen

De bestedingen worden gesplitst naar vier sectoren:

- **Logies**, de uitgaven aan de overnachtingen zelf;
- **Horeca**, alle bestedingen aan eten en drinken;
- **Detailhandel**, alle aankopen in winkels, zoals souvenirs, kleding of boodschappen;
- **Entree**, alle bestedingen voor toegang tot een locatie.

De verdeling van bestedingen over sectoren is goed vergelijkbaar met 2022. Het grootse aandeel is voor logies, vrijwel direct gevolgd door horeca. Ook dat is in lijn met de uitkomsten uit 2022.

Tabel 4.6. Verdeling bestedingen naar sector

Categorie	2024	Aandeel
Logies	€ 128,4 miljoen	30%
Horeca	€ 141,1 miljoen	33%
Detailhandel	€ 53,3 miljoen	17%
Entree	€ 64,3 miljoen	20%
Totaal	€ 428,3 miljoen	

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid wordt door de stichting LISA verzameld bij de provinciale arbeidsregisters. De nieuwste cijfers zijn op het moment van verschijnen (begin augustus 2025) nog niet beschikbaar.

4.4 SAMENVATTING

Totale bestedingen

Deze zijn gestegen van € 363 miljoen naar € 428 miljoen (+18%). Deze groei komt voor 96% door prijsstijgingen.

Verblijfstoerisme

De bestedingen stegen naar €258 miljoen (+21%). Er was vooral een stijging te zien bij hotels (+41%) en groepsaccommodaties (+42%). Voor hotels was dat alleen een prijsstijging, bij groepsaccommodaties namen zowel volume als prijs behoorlijk toe. Bij campings was de groei in bestedingen slechts +4% (door afname van jaarplaatsen).

Dagtoerisme:

De bestedingen stegen naar €170 miljoen (+15%). Met name de groei in rondvaarten (+80%) en oeverrecreatie (+60%) springen eruit. Bij attracties was er ook een redelijk volumegroei te zien.

Langetermijnontwikkeling (2019–2024)

We zien een sterke verschuiving van jaarplaatsen naar verhuuraccommodaties, groei in groepsverblijven en camperplaatsen. De bezetting is over het algemeen licht verbeterd.

5

Conclusies

Voortzetting van de groei - met name in bestedingen

Het toerisme in de Achterhoek is de afgelopen jaren verder gegroeid, waarbij met name in 2024 een duidelijke toename zichtbaar is in de economische betekenis. Deze groei is grotendeels het gevolg van prijsstijgingen binnen de sector. Hoewel het aantal overnachtingen en dagbezoeken ook licht toenam, is het vooral de stijging van prijzen die de totale bestedingen tot boven de 400 miljoen euro heeft gebracht.

Verblijfstoerisme - met name ontwikkelingen op campings

Binnen het verblijfstoerisme zijn in bijna alle categorieën hogere bezettingsgraden vastgesteld. Het aantal overnachtingen nam toe met circa 2%. Dit duidt op een toename in de benutting van het bestaande aanbod, ondanks dat het aantal accommodaties in sommige sectoren stabiel bleef of zelfs afnam. Vooral verhuuraccommodaties, groepsaccommodaties en minicampings lieten een duidelijke vraaggroei zien. De omzetting van jaarplaatsen naar verhuuraccommodaties is volop gaande. Het segment met solitaire vakantiewoningen liet daarentegen wel een daling in bezettingsgraad en bestedingen zien, wat mogelijk verband houdt met een vorm van overaanbod en veranderende fiscale regelgeving.

Binnenlands toerisme blijft veruit dominant: ongeveer driekwart van de verblijfgasten komt uit Nederland. Toch speelt buitenlands bezoek, en dan met name uit Duitsland, nog steeds een relevante rol, vooral bij campings en jachthavens.

Dagtoeristen - meer beleving

Ook onder de dagtoeristen (volume +3%) is de regio zelf een belangrijke bron van bezoekers. In het dagtoerisme blijft wandelen en fietsen de meest populaire activiteit. De bestedingen per bezoek zijn in deze categorie wel relatief laag, waardoor de economische bijdrage beperkt is. Attracties en bezienswaardigheden winnen aan populariteit en trekken een breder publiek. Evenementen tonen na de coronajaren voorzichtig herstel, al blijven ze qua aantal bezoeken nog achter op het niveau van 2019.

Algemeen beeld - veerkrachtige sector

Samenvattend laat het rapport zien dat de Achterhoek als toeristische regio veerkrachtig is en zich blijft ontwikkelen. Er is sprake van aanpassing aan veranderende voorkeuren van bezoekers. In het dagtoerisme is sprake van een toenemende behoefte aan beleving, zie bijvoorbeeld ontwikkelingen bij Hof van Eckberge. In het verblijfstoerisme is sprake van een transformatie naar een groeiend aantal comfortabele (verhuur)accommodaties.

Het toeristisch product sluit steeds beter aan bij de vraag, met oog voor kwaliteit en comfort (zoals bij verhuuraccommodaties). De belangrijkste uitdaging ligt in het behouden van deze positieve trend, met aandacht voor een gezonde balans tussen volume, prijs en draagkracht van de regio.

6

Bijlagen

In deze bijlage wordt nadere toelichting op het onderzoek gegeven in de vorm van een onderzoeksverantwoording. We gaan dieper in op de afbakening, de indeling van het onderzoeksonderwerp en de gehanteerde methodiek. Deze onderzoeksverantwoording is opgesteld conform de Leidraad Economische Impact, die in 2021 in opdracht van het Data Development Lab is opgesteld door de leden van het KNEITER-Kennisnetwerk (BUAS, HZ, Ginder, Decisio, Bureau Buiten, Markteffect, Mulier Instituut).

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is afgebakend tot elf gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen. Deze afbakening is gelijk aan de afbakening in 2015, 2017, 2019, 2020 en 2022.

Onderzoekperiode

Het gaat om de periode waarin de economische activiteiten (verblijf- of dagtoerisme) plaatsvinden. Het onderzoek heeft betrekking op de bestedingen over het kalenderjaar 2024.

Afbeelding 7.1 Afbakening regio Achterhoek

Afbakening verblijfstoerisme

Categorie	Afbakening
Bed & Breakfasts	Een accommodatie gevestigd op hetzelfde terrein als een woonhuis, waarbij de eigenaar doorgaans maximaal 9 aantal kamers verhuurt aan gasten en hierbij het ontbijt verzorgt.
Hotels/pensions	Een accommodatie met slaapplekken voor logiesverstrekking in overwegend één- en tweepersoonskamers
Vakantieparken (inclusief appartementen)	Een terrein met een aantal vakantiewoningen, stacaravans, (vakantie-)bungalows of (vakantie-)appartementen, die hoofdzakelijk voor verhuur bestemd zijn met ≥ 20 eenheden
Solitaire vakantiewoningen en kleinschalige parken	Vakantiewoningen die worden verhuurd en niet op een terrein zijn gelegen of kleinschalige terreinen met vakantiewoningen voor verhuur tot 20 eenheden
Mini-campings	Kleinschalig kamperen op minicampings, kamperen bij de boer, etc. (t/m 30 plaatsen)
Campings	Een terrein of een deel van een terrein met tenminste toeristische slaapplekken, waarop kan worden overnacht in tenten, toercaravans, campers of verhuuraccommodaties
Camperplaatsen	Zelfstandige camperplaatsen (geen onderdeel van een camping)
Groepsaccommodaties	Accommodatie met logiesverstrekking overwegend aan personen in groepsverband met slaapgelegenheid in kamers, met tenminste 10 slaapplekken
Jachthavens	Overnachtingen van passanten in jachthavens, bezette vaste ligplaatsen in jachthavens

Afbakening dagtoerisme

Categorie	Afbakening
Attracties en bezienswaardigheden	Attracties, dierentuinen, pretpark, kastelen, wijngaarden, molens, etc,
Musea	Musea, galerijen, sciencecenters, etc.
Evenementen	Evenementen met minimaal 5.000 bezoekers, zowel gratis als betaald
Rondvaarten	Toeristische verhuur van boten en rondvaarten. Uitsluitend toeristisch gebruik, excl. regulier gebruik veerponten (overzetveren)
Golfbanen	Golfbanen inclusief pitch & putt- en midgetgolfbanen
Routegebonden buitenrecreatie	Wandelen en fietsen (door inwoners of toeristen met een minimumduur van 2 uur)
Oeverrecreatie	Bezoek aan strandbaden en zwemplassen (excl. binnenzwembaden)
Sportieve leisure	Bowlingbanen, kano- en watersportverhuur, zelfstandige fietsverhuur (niet op stations en campings), zwembaden
Cultuur	Bezoek aan theaters

Het onderzoek beperkt zich niet tot de bestedingen die als gevolg van de genoemde activiteiten in de genoemde accommodatie-vormen of de publieke ruimte (bijvoorbeeld bij wandelen en fietsen) plaatsvinden. Ook de bestedingen die samenhangen met deze activiteiten en op dezelfde dag, in directe relatie tot het bezoek, hebben plaatsgevonden (en zonder het bezoek niet in die mate of niet op dezelfde dag hadden plaatsgevonden) tellen mee. Het gaat om bestedingen per dag of per nacht, die in hetzelfde etmaal als het dag- of verblijfsbezoek plaatsvinden. De bestedingen zijn per persoon.

De bestedingen zijn gelimiteerd tot de volgende categorieën:

- **Logies.** Bestedingen in de logiesaccommodaties, die direct betrekking hebben op het verblijf.
- **Detailhandel.** Bestedingen in detailhandel, zowel food- als non-food, die gerelateerd zijn aan het dag-of verblijfsbezoek. Bijvoorbeeld bestedingen in supermarkt, merchandise, etc.
- **Horeca;** bestedingen in een verblijfs- of dagtoeristische accommodatie of de horeca zelf, die gerelateerd zijn aan het bezoek/de activiteit;
- **Entree.** Uitgaven aan betaalde entree van dagtoeristische accommodaties of locaties.

Belang of meerwaarde?

Het onderzoek richt zich op het huidige economische belang van toerisme in de regio Achterhoek. Het gaat om de vraag welke bestedingen en impacts er samenhangen met de aanwezigheid van het onderzoeksobject, zonder dat het gaat om de vergelijking met de situatie waarbij het onderzoeksobject er niet (langer) zou zijn. Doel is om in beeld te brengen wat de bijdrage (voor de regio) is op een bepaald vastgesteld

moment in de tijd. Deze keuze is gemaakt omdat het niet relevant is om te zoeken wat de situatie is als toerisme wegvalt in de regio, maar om het huidige actuele economische belang aan te tonen.

De studie laat dus het economische belang zien, maar doet geen uitspraken over een situatie zonder toerisme in de regio Achterhoek.

Vaststellen van relevante bestedingen

De benodigde informatie voor deze monitor van het toerisme in de regio Achterhoek is achterhaald aan de hand van enquêtes onder ondernemers voor vrijwel alle categorieën (onderzoek onder bedrijven). De omvang (aantal overnachtingen, aantal dagbezoeken) van de meeste categorieën is vastgesteld aan de hand van de enquêtes. De belangrijkste eenheden zijn in elke categorie vergelijkbaar: overnachtingen (relevant voor het verblijfstoerisme) en bezoekaantallen (relevant voor het dagtoerisme/zakelijk toerisme).

Ondernemers zijn vaak niet op de hoogte van het precieze aantal dagen dat gasten van vaste verblijfsaccommodaties gebruik maken van hun plaats. Daarom zijn bezette vaste plaatsen op basis van kengetallen omgerekend naar aantallen overnachtingen. Om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen zijn aanbieders in het verblijfstoerisme op meerdere manieren naar het aantal overnachtingen op hun bedrijf gevraagd.

In totaal is een respons van circa 45% gerealiseerd (exclusief solitaire vakantiewoningen en B&B's).

Deze respons is hoog genoeg om een betrouwbaar en representatief beeld van het toerisme in de regio Achterhoek op totaalniveau te geven, zeker gezien het feit dat ook grotere bedrijven hebben meegewerkt aan het onderzoek (deze dragen bij aan een relatief groot deel van de bestedingen).

Uitzonderingen op de methodiek

Bezoekcijfers van evenementen: deze zijn berekend op basis van gegevens van gemeenten over bezoek aan evenementen met meer dan 5.000 bezoekers.

Voor de categorieën evenementen en routegebonden buitenrecreatie is een andere methodiek gehanteerd. Dit komt omdat de bezoekaantallen van deze categorieën niet of weinig betrouwbaar met enquêtes te achterhalen zijn. Voorheen was het aantal wandel- en fietstochten afkomstig uit het Continu VrijeTijdsOnderzoek (2018) en werd dit aantal verdeeld naar gemeenten op basis van het aantal kilometer wandel- en fietsroutes in die gemeenten.

In de huidige berekening wordt uitgegaan van gegevens van het CBS (over verplaatsingsgedrag van Nederlanders) voor het aantal wandel- en fietstochten per inwoner per jaar (van inwoners van de eigen en omliggende gemeenten).

Voor het aantal wandel- en fietstochten van toeristen (per vakantie) maken we gebruik van gegevens van het ContinuVakantieOnderzoek. We bakenen de tochten af met een minimumduur per tocht van 2 uur.

Het percentage tochten van het totaal dat binnen de eigen gemeente plaatsvindt wordt geraamd op basis van meerdere parameters (grootte van de gemeente in oppervlakte en aantrekkelijkheid gemeente voor wandelen en fietsen).

Bestedingen

De bestedingen in logies worden gebaseerd op de logiesprijzen uit de enquête en de entreesprijzen in het dagtoerisme eveneens op basis van de enquête. Hier wordt een gewogen gemiddelde van berekend, waarbij de weegfactor in het verblijfstoerisme het aantal overnachtingen is en in het dagtoerisme zijn dat de bezoekersaantallen. Een gewogen gemiddelde doet het meest recht aan de uitkomst.

Bestedingen aan horeca en retail zijn afkomstig uit ons Input-Outputmodel. De bestedingen daarin zijn gebaseerd op eerdere onderzoeken van Ginder en het ContinuVrijeTijdsOnderzoek 2023 van I & O Research.

Indirecte effecten

Toerisme is een samengesteld product dat bestaat uit diverse economische sectoren. Er zijn vijf sectoren benoemd van directe bestedingen in onze berekeningen. Vanwege de omvangrijke toegevoegde waarde van sommige van deze categorieën (zoals entree en detailhandel) ten opzichte van de bestedingen en de sterke relaties met sectoren die niet tot deze vijf behoren (zoals de relaties tussen horeca en detailhandel met groothandel) brengen we in onze methodiek ook de indirecte (maar niet de geïndiceerde) economische effecten in kaart.

Ginder input-outputmodel

In hoofdstuk 4 is de economische betekenis van toerisme en recreatie de regio Achterhoek geraamd. Dit is gedaan aan de hand van het Ginder Input-/Output model. Er is gekozen voor een Input-/Output model omdat dit de voorkeur verdient op basis van het realisme, het detailniveau van de uitkomsten en de mate van standaardisatie en flexibiliteit.

Dit rapport is met uiterste zorgvuldigheid tot stand gekomen op basis van deskundig onderzoek. Onderhavig rapport bevat een weergave en interpretatie van (delen van de) onderzoeksresultaten. Het is anderen toegestaan om (delen van) het rapport en gehanteerde methodieken en modellen te kopiëren, distribueren, vertonen, op te voeren zolang Ginder als maker van het werk wordt vermeld en het werk niet commercieel wordt gebruikt.

RONALD HAAGEN
r.haagen@wijzijnginder.nl

GINDER
Brugstraat 1a
5211 VS 's-Hertogenbosch
T: 088 210 02 00
E: info@wijzijnginder.nl
I: wijzijnginder.nl

